

У період енеоліту (у мідно-кам'яну добу):

- скотарство поступово відокремлюється від хліборобства;
- скотарство набуває кочового характеру;
- поруч з кам'яними знаряддями праці почали виготовляти мідні;
- інтенсивно розвивається хліборобство та осіле скотарство.

Найвідомішою культурою хліборобів є трипільська культура. До культур кочових скотарів доби енеоліту належить середньостогівська культура.

Трипільська культура (IV–II тис. до н. е.)

Розквіт родового ладу (IV–II тис. до н. е.)

У зазначений період досягли значного розвитку хліборобські племена Правобережної України та Молдови. Культура цих стародавніх хліборобів відома нам під назвою *трипільської* (за назвою с. Трипілья на Київщині, де їхні стоянки досліджено вперше). Її відкрив Вікентій Хвойка 1893 року. Справжню сенсацію у світі викликали знайдені гончарні вироби трипільців.

Науковці знайшли всього понад тисячу трипільських поселень, серед них і в басейні Дністра, на території сучасної Тернопільської області. Існує припущення, що у формуванні цієї культури взяли участь і деякі з буго-дністровських племен. Культура трипільців була дуже схожа на культуру Кукутені, що існувала на території сучасної Румунії (назва походить від сучасного с. Кукутені, де цю культуру досліджено вперше).

Ареал розселення. Спочатку племена цієї культури розселялися по берегах Південного Бугу й Дністра. Звідси розселення відбувалося на північ та схід, але на лівому березі Дніпра оселилася дуже незначна кількість племен трипільської культури. На півночі межа розселення пролягла трохи південніше від сучасних кордонів України. Західна межа

Довідка. *Енеоліт* (V – початок II тис. до н. е.). У V тис. до н. е. людина відкрила мідь, проте все ще досить значну роль у господарстві відігравав камінь.

Вікентій Хвойка
(1850–1914)

Український археолог. Жив і працював у Києві. Відкрив і дослідив пам'ятки трипільської культури. Вивчав археологічні знахідки доби Київської Русі. Досліджував скіфські городища.